

ДЕЯКІ ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ МАСИВІВ

Наприкінці 2013 року Україна зробила рішучий крок на шляху європеїзації, спрямувавши свій політичний курс на демократизацію та сприйняття європейських загальнолюдських цінностей, світоглядних орієнтирів, де найважливіше місце посідає Людина, її життя, честь і гідність.

Зважаючи на важливість обраної політики, необхідно докласти максимальних зусиль для того, щоб її вектор не змінювався, а також не збавляти швидкість та не зупинятися на цьому шляху.

Одним із пріоритетних напрямів сучасної загальноєвропейської політики є розвиток та вдосконалення інформаційного простору та формування інформаційного суспільства.

Останнім часом українське законодавство характеризується стрімкою динамікою розвитку інформаційних відносин, вдосконаленням їх правового регулювання, що позитивно впливає на відносини в цій сфері. Проте, підставно відмітити, що відносини, пов'язані із функціонуванням Всесвітньої мережі (Інтернету), є найменш врегульованими правовими нормами, хоча їх роль у житті суспільства і кожного індивіда неспинно зростає. Нажаль, законодавство та правозастосовча практика, що стосується реалізації та захисту прав і свобод людини, не встигає за розвитком Інтернету.

В даній роботі автор вважає за необхідне розкрити деякі аспекти правового регулювання створення та функціонування інформаційних масивів, що існують в електронному вигляді та можуть розміщуватися в Інтернеті.

На шляху побудови інформаційного суспільства все більшого значення набувають інформаційні ресурси в електронному (бездокументарному) вигляді (формі), що створюються як державними органами, так і приватними (фізичними та юридичними) особами на підставах і в порядку, визначених чинним законодавством України.

Такі інформаційні масиви (реєстри, бази даних тощо) формуються та функціонують в різних галузях, зокрема, державно-владних відносин, економіки, підприємництва, освіти, медицини, охорони здоров'я, соціального забезпечення тощо.

Важливе місце серед інформаційних масивів посідають державні реєстри - єдині державні інформаційні системи збору, накопичення та обробки відомостей з метою забезпечення єдиного інформаційно-правового поля в найбільш важливих сферах життєдіяльності людини та суспільства. Зокрема, Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДР), Єдиний державний реєстр судових рішень, Єдиний державний реєстр виконавчих проваджень, Єдиний державний реєстр досудових розслідувань,

Єдина електронна база з питань освіти (ЄДЕБО), Державний реєстр потенційно небезпечних об'єктів, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно, Державний реєстр лікарських засобів України тощо.

Також важливо відмітити, що формувати реєстри можуть і приватні особи: юридичні особи та фізичні особи - підприємці. Наприклад, Єдиний реєстр адвокатів, Національний реєстр рекордів тощо.

Федерацією роботодавців України представлено власний проект – Національний реєстр контролюючих органів, який розроблено з метою здійснення публічного (громадського) контролю за діяльністю контролюючих органів. Створення цього реєстру обумовлено відсутністю в державі будь-якого зведеного документа, що містив би інформацію щодо суб'єктів та підстав перевірок, строків та тривалості їх проведення, відповідальності суб'єктів господарювання за порушення відповідного законодавства.

Особливої уваги заслуговує Реєстр надійних партнерів, який веде Торгово-промислова палата України. Це Недержавний реєстр українських підприємців, фінансовий стан яких свідчить про їх надійність як партнерів в підприємницькій діяльності в Україні та за її межами.

Крім того, підприємства, установи і організації всіх форм власності, органи державної влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні особи – підприємці можуть обробляти персональні дані з певною метою відповідно до закону, створюючи при цьому бази персональних даних в електронній формі та/або у формі картотек персональних даних.

Підставно стверджувати, що вказані вище інформаційні масиви слугують не лише для статистичного обліку, але й допомагають забезпечити законність та юридичну прозорість економічної, правоохоронної, підприємницької та іншої діяльності, цивільно-правових угод, прав і обов'язків фізичних та юридичних осіб тощо.

Однак, реалізуючи поставлену мету, необхідно неухильно дотримуватися прав і свобод людини, зокрема, щодо захисту її персональних даних. Відповідно до ч.1 ст. 2 Закону України «Про захист персональних даних» під персональними даними розуміють відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути ідентифікована. Іншими словами, - це інформація, яка здатна деанонімізувати людину.

З метою захисту цих прав при формуванні інформаційних масивів з можливістю загального доступу має застосовуватися знеособлення персональних даних, тобто вилучення відомостей, які дають змогу прямо чи опосередковано ідентифікувати особу. Зокрема, такі дії застосовуються при внесенні відомостей до Єдиного державного реєстру судових рішень (замість прізвища, ім'я, по-батькові фізичної особи вказується слово «Особа»). У документах, що видаються при отриманні інформації із ЄДР на запит сторонніх (третьох) осіб, не вказується ідентифікаційний номер фізичної особи.

Таким чином, проаналізувавши стан правовідносин у сфері формування інформаційних масивів, вважаємо за доцільне зазначити, що такі бази даних мають велике значення для розвитку, модернізації України. Тому не викликає сумніву необхідність подальшого вдосконалення правового регулювання в цій сфері. Забезпечуючи загальнодержавні та суспільні інтереси, варто неухильно додержуватися основоположних прав і свобод людини, зокрема, її права на приватність.